

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าในโลกปัจจุบันเป็นยุคโลกาภิวัตน์ สภาพการณ์ต่างๆ ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของประชาชนเป็นอย่างมาก ประชาชนต้องการความมั่นคงด้านเศรษฐกิจ ต้องการความมั่นคงด้านสังคม ต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมของชุมชนมากขึ้น ตลอดจนต้องการการแข่งขันในด้านต่าง ๆ อย่างเข้มข้นขึ้น สภาพการณ์ดังกล่าวทำให้ประชาชนเกิดความคาดหวังในรัฐบาลยิ่งขึ้น คาดหวังที่จะให้รัฐบาลดำเนินการบริหารและพัฒนาประเทศ ตอบสนองความต้องการความจำเป็นของประชาชน โดยเฉพาะการที่จะทำให้ประชาชนมีความกินดี อยู่ดี มีคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้น

มนุษย์เมื่อเกิดมาแล้วก็ต้องการมีชีวิตที่เป็นสุข เช่น การมีสุขภาพจิตดี แจ่มใสเบิกบาน ระวังความอยาก ควบคุมอารมณ์ต่าง ๆ ได้ ไม่มีทุกข์หรือมีแต่ก็ไม่มากจนเกินแก้ไข มีเพื่อนฝูง ปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมทั้งผู้คนและธรรมชาติได้ตามสมควร มีรายได้ที่เลี้ยงตัวเองและครอบครัวได้พอเพียงอย่างยั่งยืน ครอบครัวอบอุ่น ชุมชนเป็นสุข มีที่อยู่อาศัย มีที่ทำกิน มีอาชีพและรายได้ตามสมควร มีความเสมอภาค ได้รับโอกาสเท่าเทียมกัน มีเสรีภาพ มีการศึกษา มีสภาพแวดล้อมที่ดี มีคุณธรรมและจริยธรรม อยู่ร่วมกับธรรมชาติได้อย่างเป็นสุข ฯลฯ ดังพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้พระราชทานเมื่อวันที่ 9 เมษายน พ.ศ. 2537 “ถ้าหากว่าประชาชนในประเทศใดมีความสุข มีความอยู่เย็นเป็นสุข คือ มีความเป็นอยู่ที่สบายก็หมายความว่าประเทศนั้นมีความมั่นคง ภูมิภาคไหนมีประเทศที่มีความมั่นคงคืออย่างนี้ เป็นภูมิภาคที่มีกำลังแข็งแรง”

ความปรารถนาอันสูงสุดของมนุษย์ก็คือ การมีคุณภาพชีวิตที่ดีด้วยกันทั้งนั้น นอกจากจะให้บังเกิดขึ้นแก่ตนเองแล้ว เรายังหวังที่จะให้เกิดแก่ครอบครัว เครือญาติและบุคคลอื่น ๆ ในสังคมและประเทศชาติโดยรวมอีกด้วย

คุณภาพชีวิต ได้รับการกำหนดให้เป็นเป้าหมายสูงสุดในการพัฒนาประเทศ ดังนั้นเป้าหมายของการพัฒนาทุกด้านไม่ว่าจะในด้านสังคม เศรษฐกิจ การปกครอง ฯลฯ ล้วนมุ่งไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดีของมนุษย์ในสังคม

คุณภาพชีวิต เป็นสิ่งที่มีคุณค่า มีความสำคัญและจำเป็นต่อบุคคลและสังคม เป็นสิ่งที่

มนุษย์สามารถกำหนดการสร้างเกณฑ์มาตรฐานเพื่อให้ระดับการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นได้ และเพื่อให้การพัฒนาตนเองและสังคมไปสู่เป้าหมายที่ปรารถนาบุคคลแต่ละคน แต่ละครอบครัว จึงมีการพัฒนาตนเองในด้านการศึกษามีแนวคิดและเจตคติที่ดี การรู้จักบริหารตนเอง การมีความเอื้ออาทรต่อบุคคลอื่น การมีอาชีพ มีรายได้ มีคุณธรรมและศีลธรรม ฯลฯ หากทุกคนในสังคมสามารถปฏิบัติได้เช่นนี้ก็เท่ากับว่าสามารถช่วยยกระดับทั้งของตนเองและสังคมให้มีคุณค่า มีความเจริญงอกงาม พัฒนาไปสู่สังคมอุดมคติ ปัญหาต่าง ๆ ในสังคมจะลดลงหรือหมดไป เช่น ปัญหาครอบครัว ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาโสเภณี ปัญหาอาชญากรรม ปัญหามลภาวะเป็นพิษ

ศิริ ฮามสุโพธิ์ (2543 : 53) ได้กล่าวว่า ชีวิตที่มีคุณภาพ คือ สภาพการดำรงชีวิตที่สามารถตอบสนองความต้องการของตนเองได้อย่างเหมาะสมกับอัตภาพ อยู่ในกรอบและระเบียบแบบแผน วัฒนธรรมที่ดีงาม ตามมาตรฐานที่ยอมรับของสังคมทั่วไป และพร้อมที่จะพัฒนาตนเองให้เหมาะสมตามการเปลี่ยนแปลงของสังคม

สุวัฒน์ มหัตนรินทร์กุล (2542 : 18) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของคุณภาพชีวิตไว้ 4 ด้าน คือ

1. ด้านร่างกาย คือ การรับรู้สภาพทางด้านร่างกายของบุคคล ซึ่งมีผลต่อชีวิตประจำวัน เช่น การรับรู้สภาพความสมบูรณ์แข็งแรงของร่างกาย การรับรู้ถึงความรู้สึกสุขสบายไม่มีความเจ็บป่วย การรับรู้ถึงความสามารถที่จะต้องจัดการกับความเจ็บปวดทางร่างกาย การรับรู้ถึงผลกำลังในการดำเนินชีวิตประจำวัน การรับรู้ถึงอิสระที่ไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่น เป็นต้น

2. ด้านจิตใจ คือ การรับรู้สภาพจิตใจของตนเอง เช่น การรับรู้ความรู้สึกทางบวกที่บุคคลมีต่อตนเอง การรับรู้ภาพลักษณ์ของตนเอง การรับรู้ถึงความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง การรับรู้ถึงความมั่นใจในตนเอง การรับรู้ถึงความคิด ความจำ สมาธิ และการตัดสินใจ และความสามารถในการเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ ของตน การรับรู้ถึงวิธีการในการจัดการกับตนเองกับความเศร้าหรือความกังวล และความเชื่อของตนเองที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต

3. ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม คือ การรับรู้เรื่องความสัมพันธ์ของตนเองกับบุคคลอื่น การรับรู้ถึงการได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นในสังคม การรับรู้ว่าคุณได้เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่นในสังคมด้วย รวมทั้งการรับรู้ในเรื่องอารมณ์ทางเพศ หรือการมีเพศสัมพันธ์

4. ด้านสิ่งแวดล้อม คือ การรับรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต เช่น การรับรู้ว่าคุณมีชีวิตอยู่อย่างมีอิสระ มีความปลอดภัยและมั่นคงในชีวิต การรับรู้ได้ว่าอยู่ในสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ดี ปราศจากมลพิษต่าง ๆ การคมนาคมที่สะดวก มีแหล่งประโยชน์ด้านการเงิน สถานบริการทางสุขภาพและสังคมสงเคราะห์ การรับรู้ว่าคุณมีโอกาสที่จะได้รับข่าวสารหรือฝึกฝนต่าง ๆ การรับรู้ว่าคุณได้มีกิจกรรมสันทนาการและมีกิจกรรมในเวลาว่าง เป็นต้น

จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554) ได้แสดงให้เห็นว่าประเทศไทยต้องเผชิญกับบริบทการเปลี่ยนแปลงของโลกในหลายด้านที่สำคัญ สะท้อนให้เห็นถึงวิสัยทัศน์ของการพัฒนาที่ “ความอยู่ดีมีสุข” ของประชาชน เป็นเครื่องมือในการพัฒนาสังคม ไม่ใช่อยู่ที่ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียว ซึ่งมีผลกระทบทั้งที่เป็นโอกาสและข้อจำกัดต่อการพัฒนาประเทศเป็นอย่างมาก ซึ่งแนวโน้มของบริบทการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญมี 5 บริบท ดังนี้

1. การรวมตัวของกลุ่มเศรษฐกิจและการเปลี่ยนแปลงในตลาดการเงินของโลก ส่งผลให้ประเทศไทยต้องดำเนินนโยบายการค้าในเชิงรุก ทำให้เกิดปัญหาความไม่สมดุลทางเศรษฐกิจของโลก และขยายตัวกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย
2. การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดด ความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีสารสนเทศ เทคโนโลยีชีวภาพ เทคโนโลยีวัสดุ และนาโนเทคโนโลยี สร้างความเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมทั้งในด้านโอกาสและภัยคุกคาม
3. การเปลี่ยนแปลงด้านสังคม เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นทั้งโอกาสและภัยคุกคามต่อประเทศไทย การแพร่ขยายของข้อมูลข่าวสารที่ไร้พรมแดนทำให้การดูแลและป้องกันเด็กและวัยรุ่นจากคำนิยามที่ไม่พึงประสงค์เป็นไปได้ไปอย่างลำบากมากขึ้น
4. การเคลื่อนย้ายของคนอย่างเสรี มีปัญหากระทบต่อความมั่นคงของคนในเชิงสุขภาพและความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน
5. การเปลี่ยนแปลงด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ส่งผลกระทบต่อความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศ และการเกิดภัยธรรมชาติบ่อยครั้ง

ดังนั้น ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) จึงกำหนดเป้าหมายการพัฒนาของแผนพัฒนาฯ ข้อ (1) เป้าหมายการพัฒนาคุณภาพคน ให้คนไทยได้รับการพัฒนาทั้งทางร่างกาย จิตใจ ความรู้ ความสามารถ ทักษะการประกอบอาชีพ และมีความมั่นคงในการดำรงชีวิต ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย เพื่อเสริมสร้างศักยภาพให้กับตนเองที่จะนำไปสู่ความเข้มแข็งของครอบครัว ชุมชน และสังคมไทย โดยเพิ่มจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของคนไทยเป็น 10 ปี พัฒนากำลังแรงงานระดับกลางที่มีคุณภาพเพิ่มเป็นร้อยละ 60 ของกำลังแรงงานทั้งหมด และเพิ่มสัดส่วนบุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนาเป็น 10 คน ต่อประชากร 10,000 คน พร้อมทั้งลดปัญหาอาชญากรรมลงร้อยละ 10 และกำหนดให้อายุคาดหมายเฉลี่ยของคนไทยสูงขึ้นเป็น 80 ปี ควบคู่กับการลดอัตราเพิ่มของการเจ็บป่วยด้วยโรคที่ป้องกันได้ ใน 5 อันดับแรก คือ หัวใจ ความดันโลหิตสูง เบาหวาน หลอดเลือดสมอง และมะเร็ง นำไปสู่การเพิ่มผลิตภาพแรงงานและลดรายจ่ายด้านสุขภาพของบุคคลลงในระยะยาว

รัฐบาลได้กำหนดนโยบายการบริหารราชการแผ่นดิน โดยแบ่งการดำเนินการเป็น 2 ระยะ คือ ระยะเร่งด่วนที่จะเริ่มดำเนินการในปีแรก และระยะการบริหารราชการ 4 ปี ของรัฐบาล

จากนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นชนบท ภายใต้การดำเนินงานของหน่วยงานราชการทั้งในระดับภูมิภาคและท้องถิ่น อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร เป็นอำเภอหนึ่งที่ปรากฏผลดำเนินการในการพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน จากสภาพพื้นที่โดยทั่วไปของอำเภอท่าแซะ มีพื้นที่ 1,485 ตารางกิโลเมตร ประชากรทั้งสิ้น 76,455 คน มีสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศ เหมาะสมในการเพาะปลูก ประชาชนส่วนใหญ่จึงมีการทำการเกษตร พืชเศรษฐกิจ เช่น ปลูกยางพารา ปาล์มน้ำมัน สวนผลไม้ และเลี้ยงสัตว์ อำเภอท่าแซะมีพื้นที่กว้างใหญ่เป็นพื้นที่ป่าไม้ทึบกันดาร จึงมีประชาชนจากพื้นที่อื่นๆ เข้าไปบุกรุกและอาศัยทำกิน จึงมีความหลากหลายของเชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี และมีการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่แตกต่างกันตามภูมิลักษณะของประชาชนจากทั่วประเทศ ซึ่งส่วนใหญ่ยังมีฐานะยากจน ขาดโอกาสในการประกอบอาชีพและการศึกษา และการสาธารณสุข รวมทั้งในด้านอื่น ๆ

จากแนวคิดที่มาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้เขียนในฐานะที่เป็นคนในพื้นที่และเป็นข้าราชการฝ่ายปกครอง มีความสนใจที่จะศึกษาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ได้เป็นแนวทางในการนำไปใช้ในการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนมีปัจจัยที่สัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างไร เพื่อให้ประชาชนของอำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ได้รับการพัฒนาทั้งทางร่างกาย จิตใจ ความรู้ ความสามารถ ทักษะการประกอบอาชีพ และมีความมั่นคงในการดำรงชีวิต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชน อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร ตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านการนำนโยบายการบริหารราชการ 4 ปี ของรัฐบาลที่ใช้บริหารประเทศไปปฏิบัติ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) กับคุณภาพชีวิตของประชาชนอำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร

สมมติฐานการวิจัย

1. ระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนอำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร อยู่ในระดับปานกลาง
2. ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนอำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร ที่ต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน
3. ปัจจัยด้านการนำนโยบายบริหารราชการ 4 ปี ของรัฐบาลที่ใช้บริหารประเทศไปปฏิบัติ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 - 2554) มีความสัมพันธ์เชิงบวกในทิศทางเดียวกันกับคุณภาพชีวิตของประชาชนอำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาปัจจัยการนำนโยบายการบริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนอำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร ซึ่งผู้เขียนได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านพื้นที่และระยะเวลา

1.1 พื้นที่

พื้นที่ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ เขตอำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร

1.2 ระยะเวลา

ระยะเวลาที่ศึกษาดังแต่เดือน มิถุนายน 2553 ถึง เดือน กรกฎาคม 2553

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 15 - 60 ปี สามารถอ่านออกเขียนได้ ประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร จำนวน 76,877 คน (ข้อมูล ณ เดือน พฤษภาคม 2553 สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้จากการพิจารณาขนาดกลุ่มตัวอย่างตามหลักการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของทาโร ยามานะ (Yamane, 1973) โดยต้องการสรุปผลด้วยความเชื่อมั่นระดับ 95%) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 398 คน

3. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรที่ผู้เขียนใช้ในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วยตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ดังนี้

ตัวแปรอิสระ เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน จำนวนสมาชิกในครอบครัว และได้นำปัจจัยด้านการนำนโยบายบริหารราชการ 4 ปี ของรัฐบาลที่ใช้บริหารประเทศไปปฏิบัติ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 - 2554) นโยบายสังคมและคุณภาพชีวิต ซึ่งรัฐบาลให้ความสำคัญแก่การให้หลักประกันขั้นพื้นฐานของบริการสาธารณะของรัฐภายใต้บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ การพัฒนาคนและสังคมให้มีคุณภาพ การมีสภาพแวดล้อมที่นำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความมั่นคงในชีวิต และประชาชนมีความสุข โดยจะดำเนินการดังนี้ ซึ่งได้แก่ ปัจจัยด้านนโยบาย การศึกษา ด้านแรงงาน ด้านการพัฒนาสุขภาพของประชาชน ด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม และด้านความมั่นคงของชีวิตและสังคม

ตัวแปรตาม ได้แก่ คุณภาพชีวิตของประชาชนอำเภอท่าชะ จังหวัดชุมพร ตามหลักการขององค์การอนามัยโลก UNESCO (1993 อ้างถึงใน ประเวศ วะสี, 2545 : 9) ได้กล่าวถึงคุณภาพชีวิตซึ่งประกอบด้วย ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้ความหมายของคำที่ใช้ในการวิจัยคุณภาพชีวิตของประชาชน อำเภอท่าชะ จังหวัดชุมพร ครั้งนี้ตรงกัน จึงขอกำหนดความหมายหรือคำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัยไว้เป็นการเฉพาะดังต่อไปนี้

คุณภาพชีวิต หมายถึง การมีชีวิตที่เป็นสุขใน 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม

ด้านร่างกาย หมายถึง การรับรู้สภาพทางด้านร่างกายของบุคคล ซึ่งมีผลต่อชีวิตประจำวัน เช่น การรับรู้สภาพความสมบูรณ์แข็งแรงของร่างกาย การรับรู้ถึงความรู้สึกสุขสบายไม่มีความเจ็บป่วย การรับรู้ถึงความสามารถที่จะต้องจัดการกับความเจ็บปวดทางร่างกาย การรับรู้ถึงผลกำลังในการดำเนินชีวิตประจำวัน การรับรู้ถึงอิสระที่ไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่น เป็นต้น

ด้านจิตใจ หมายถึง การรับรู้สภาพจิตใจของตนเอง เช่น การรับรู้ความรู้สึกทางบวกที่บุคคลมีต่อตนเอง การรับรู้ภาพลักษณ์ของตนเอง การรับรู้ถึงความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง การรับรู้ถึงความมั่นใจในตนเอง การรับรู้ถึงความคิด ความจำ สมาธิ และการตัดสินใจ และความสามารถในการเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ ของตน การรับรู้ถึงวิธีการในการจัดการกับตนเองกับความเศร้าหรือความกังวล การรับรู้ถึงเรื่องต่าง ๆ ของตน และความเชื่อของตนเองที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต

ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม หมายถึง การรับรู้เรื่องความสัมพันธ์ของตนเองกับบุคคลอื่น การรับรู้ถึงการได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นในสังคม การรับรู้ว่าคุณได้เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่นในสังคมด้วย รวมทั้งการรับรู้ในเรื่องอารมณ์ทางเพศ หรือการมีเพศสัมพันธ์

ด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึง การรับรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต เช่น การรับรู้ว่าคุณมีชีวิตอยู่อย่างมีอิสระ มีความปลอดภัยและมั่นคงในชีวิต การรับรู้ได้ว่าอยู่ในสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ดี ปราศจากมลพิษต่าง ๆ การคมนาคมที่สะดวก มีแหล่งประโยชน์ด้านการเงิน สถานบริการทางสุขภาพและสังคมสงเคราะห์ การรับรู้ว่าคุณมีโอกาสที่จะได้รับข่าวสารหรือฝึกฝนต่าง ๆ การรับรู้ว่าคุณได้มีกิจกรรมสันทนาการและมีกิจกรรมในเวลาว่าง เป็นต้น

ประชากร หมายถึง ประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอท่าชะ จังหวัดชุมพร ที่มีอายุ 15-60 ปี สามารถอ่านออกเขียนได้

นโยบายรัฐบาล หมายถึง แนวทางในการบริหารงานของรัฐ ที่ได้กำหนดขึ้นเพื่อใช้ในการบริหารราชการแผ่นดิน

นโยบายสังคมและคุณภาพชีวิต หมายถึง แนวทางในการบริหารราชการแผ่นดินที่ให้ความสำคัญแก่การให้หลักประกันขั้นพื้นฐานของบริการสาธารณะของรัฐภายใต้บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ การพัฒนาคนและสังคมให้มีคุณภาพ การมีสภาพแวดล้อมที่นำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความมั่นคงในชีวิต ประชาชนมีความสุข

ด้านการศึกษา หมายถึง การส่งเสริมและสนับสนุนเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของ คนไทยอย่างมีบูรณาการและสอดคล้องกันตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงอุดมศึกษาทั้งในและนอกระบบ การศึกษา และสร้างระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต พัฒนาหลักสูตร ปรับระบบการผลิตและพัฒนาครูให้มีคุณภาพและคุณธรรมอย่างทั่วถึง ต่อเนื่อง และก้าวทันการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์

ด้านแรงงาน หมายถึง การเร่งฝึกอบรมและพัฒนาคนที่ทำงานแล้วและคนที่ถูกเลิกจ้าง เพื่อเพิ่มโอกาสการเข้าสู่ภาคการผลิตและบริการที่มีระดับเทคโนโลยีที่สูงขึ้น จัดให้มีระบบเตือนภัย และติดตามสถานการณ์ที่มีผลกระทบต่อการจ้างงาน การเลิกจ้างอื่นเนื่องจากการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจ พร้อมทั้งจัดให้มีการจ้างงานใหม่โดยเร็ว ให้การคุ้มครองแรงงานตามมาตรฐานแรงงานไทย ซึ่งให้ความสำคัญแก่ความปลอดภัยในการทำงานและสวัสดิการแรงงาน พร้อมทั้งจัดระบบการคุ้มครองแก่แรงงานนอกระบบให้ครอบคลุมมากขึ้น

ด้านการพัฒนาสุขภาพของประชาชน หมายถึง การเพิ่มคุณภาพของระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าและให้ประชาชนเข้าถึงบริการได้อย่างไม่เป็นอุปสรรค พร้อมทั้งปฏิรูประบบบริหารจัดการสาธารณสุขให้มีประสิทธิภาพทั่วถึงและครบวงจร ทั้งการรักษาพยาบาล การฟื้นฟูสุขภาพ การป้องกันโรค และการส่งเสริมสุขภาพ

ด้านศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม หมายถึง การอุปถัมภ์ ค้ำครอง และทำนุบำรุง พระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น ๆ เพื่อให้มีบทบาทสำคัญในการปลูกฝังให้ประชาชนเข้าใจและนำ หลักธรรมของศาสนา มาใช้ในการเสริมสร้างคุณธรรมและพัฒนาคุณภาพชีวิต พื้นฟูและสืบสานคุณค่า ความหลากหลายของวัฒนธรรมไทยทั้งที่เป็นวิถีชีวิต ประเพณี ค่านิยมที่ดั้งเดิม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และ การดูแลรักษาแหล่งอุทยานประวัติศาสตร์ โบราณสถาน พิพิธภัณฑสถานต่าง ๆ เพื่อการศึกษาเรียนรู้และใช้ ประโยชน์ในการเพิ่มมูลค่าผลผลิตบนพื้นฐานความรู้และความเป็นไทย รวมทั้งส่งเสริมและพัฒนา โบราณสถานให้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมระดับโลก

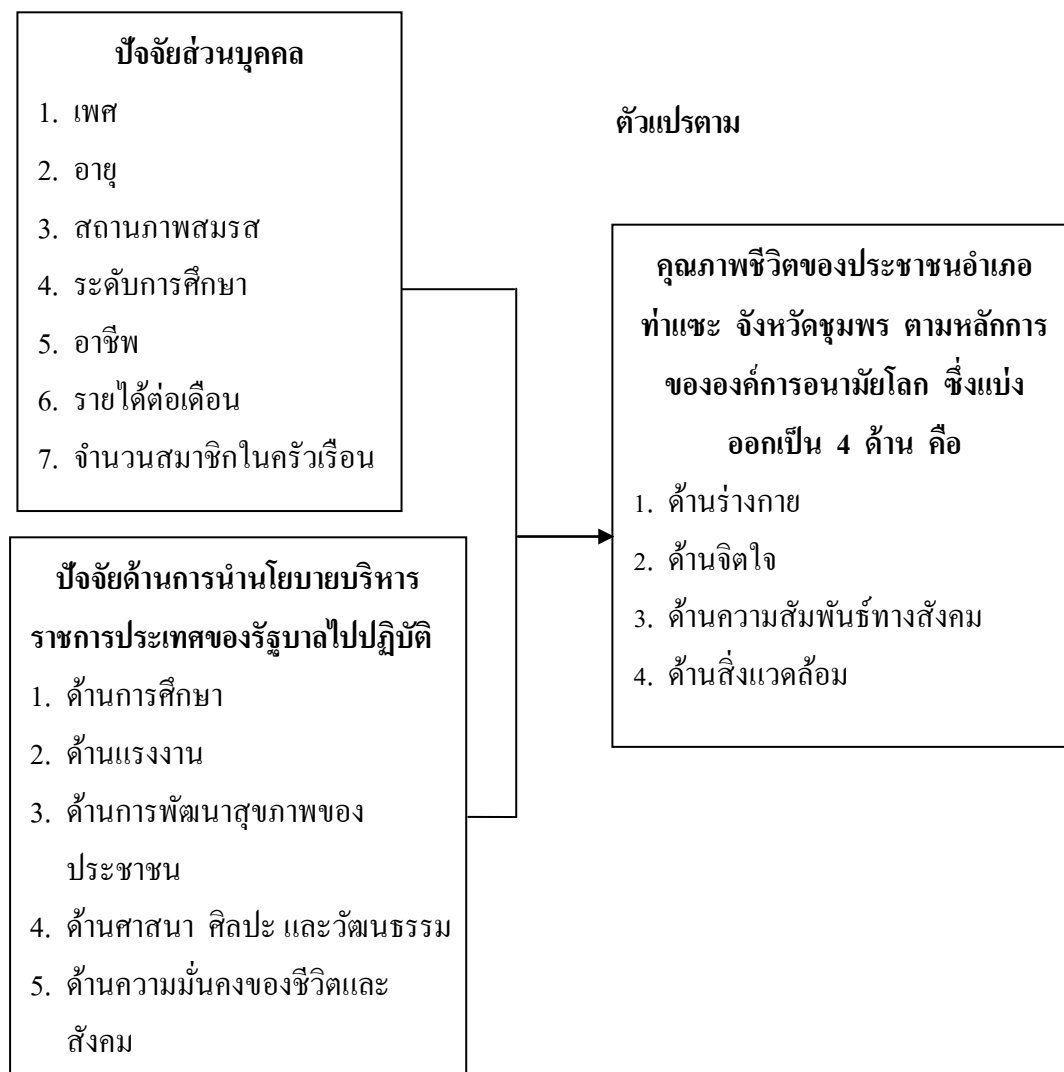
ด้านความมั่นคงของชีวิตและสังคม หมายถึง การประสานเชื่อมโยงการดำเนินงานและ ใช้ประโยชน์จากกองทุนต่าง ๆ เช่น กองทุนผู้สูงอายุ กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ กองทุน พัฒนาชุมชน และกองทุนสนับสนุนการวิจัยเพื่อให้เป็นพลังร่วมในการสร้างสรรค์และพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์ให้มีประสิทธิภาพ การสร้างสภาพแวดล้อมที่น่าอยู่ โดยการจัดระบบผังเมือง ควบคู่กับการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยสาธารณะและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยการนำนโยบายการบริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร มุ่งศึกษาถึงคุณภาพชีวิตตามหลักการขององค์การอนามัยโลก UNESCO (1993 อ้างใน ประเวศ วะสี, 2545 : 9) ได้กล่าวถึงคุณภาพชีวิตซึ่งได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้าน ความสัมพันธ์ทางสังคมและด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งได้กำหนดเป็นตัวแปรตามในการวิจัย และได้้นำปัจจัย ด้านการนำนโยบายบริหารราชการ 4 ปี ของรัฐบาลที่ใช้บริหารประเทศไปปฏิบัติ ตามแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 - 2554) นโยบายสังคมและคุณภาพชีวิต ซึ่ง รัฐบาลให้ความสำคัญแก่การให้หลักประกันขั้นพื้นฐานของบริการสาธารณะของรัฐภายใต้บทบัญญัติ ของรัฐธรรมนูญ การพัฒนาคนและสังคมให้มีคุณภาพ การมีสภาพแวดล้อมที่นำไปสู่การมีคุณภาพชีวิต ที่ดี มีความมั่นคงในชีวิต และประชาชนมีความสุข โดยจะดำเนินการดังนี้ ซึ่งได้แก่ ปัจจัยด้านนโยบาย การศึกษา ด้านแรงงาน ด้านการพัฒนาสุขภาพของประชาชน ด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม และด้านความมั่นคงชีวิตและสังคมได้บูรณาการนำมาเป็นตัวแปรอิสระที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Frame Work)

ตัวแปรอิสระ

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอท่าชะะ จังหวัดชุมพร ในด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสภาพแวดล้อม
2. ทำให้ทราบถึงความแตกต่างของคุณภาพชีวิตของประชาชน อำเภอท่าชะะ จังหวัดชุมพร
3. เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนอำเภอท่าชะะ จังหวัดชุมพร